

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felölős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Borúra derű

Huszonhét esztendő kálváriás szenvedés után a hajnal pirja jelentkezik az erdélyi hegyek ormán.

A müncheni találkozók év-századokra jelentős történelmi dátum lesz a széttépett magyarság összeolvadásában és egységbeforradásában.

A magyar életfa megcsontított ágai újra hajtanak és hisszük mihamarább virágba borulnak.

Mussolini és Hitler a becsület és hűség mérlegére tették a magyar barátságot és szolidaritást, s megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy súlyosaknak találtattunk.

A magyar politikai élet vezetői: Teleky és Csáky, nagyszerűen képviselik a magyar faj egyenes irányát, szótartását és gerinces hűségét.

Néhány tövis beemmaradt a magyar szívekben a bécsi döntés után. Nem az fáj, hogy az ország ezeréves darabjainak több értékes részét nem kaptuk vissza, hanem az, hogy a magyar fegyverbarátság és baráti hűség nem talált teljes viszonzásra és elismerésre.

Az idő azóta is igazolt bennünket.

Anglia nem merte felajánlani „védelmét” a tengelyhatalmakhoz hű Magyarországnak. Kiméletlen elutasításban részesült kormányunk részéről, amikor szegénységünkben különösen értékes ellenszolgáltatással próbálta elhídegiteni Németországtól. A megtalált francia titkos diplomáciai okmányok Magyarországról nem tartalmaznak — miként más kétkulacos szomszédairól — tisztességtelen adatokat.

Joggal várjuk tehát — az Angliával megkezdett nagy leszámolás után — az elégtétel és igazság jogos és méltányos érvényesítését.

Addig pedig fegyelem és öntudatos kitartással állunk kormányunk mögé. Ez a türelem, hisszük, valóban rózsát terem.

GÓRF TELEKI PÁL

a magyar állameszméről és nemzetiségi kérdésről

A magyar miniszterelnök 1940 június 13-án és július 2-án nagyszabású beszédet mondott a magyar nemzetiségű politikáról. Beszédeinek fontosabb részleteit a külföldi sajtóorgánumok is méltatták. Helyesnek véljük, ha e történelmi nevezetességű beszédek néhány tanulságos részletét olvasóinkkal is közöljük.

„Mindenkinek vitathatatlan joga a maga anyanyelvét, ősi szokásait, a maga tradícióit ápolni és a magyar államnak, mint minden államnak, kötelessége más anyanyelvű polgárait ebben a törekvésükben támogatni, az ismereteknek anyanyelvükön való tanítását lehetővé tenni, sőt azt is támogatni. Vallom elődömmnek (Imrédy Béla) azon politikai megállapítását, hogy elismerjük kisebbségeink jogát kulturális életükben, népi sajátságaik megfelelő ápolására. Ott azonban, ahol a kisebbség védelmének ürügye alatt államellenes vagy nemzetellenes törekvésekkel találkozunk, a leghatározottabb eréllyel fogunk fellépni.

„A nemzeti kisebbségek kulturális egyenjogúságának biztosítása sok minden egyébvel együtt szentistváni tradíció.”

Szent István politikája egyrészt a keresztény gondolatba való elhelyezkedés, másrészt behelyezkedés okosan, értelmesen magyar józansággal és praktikussággal Európa népeinek életébe.

„A 900 éves szentistváni állameszme a népek megértésének, a népek helyes és józan vezetésének állameszméje ezen a területen, amelyen élünk s amelyet politikailag a nagy király szervezett meg. Tehát a Dunamedence rendjének az állameszméje. Egységes összetartozó terület állameszméje, amely mindenfajta embereket közös életbe, egységes életformában, együttes közös törekvésekben — amelyek ebből folynak — és közös érdekekből közös boldogulásra fog össze és vezet tovább.”

A miniszterelnök idéz az Amerikában 18 év előtt elmondott beszédéből, s a nemzetiségi kérdés megoldásának helytelen irányba terelő okait 7 pontban ismertette, majd úgy az államhatalom kívánatos intézkedései, a hivatalos közegek szociális felfogása és nobilis viselkedése, valamint a tár-

sadalmi helyes nevelés szükségességének fontosságát hangsúlyozta.

„Szükséges, hogy mindnyájan segítsünk és irányítsuk a társadalmat a békés együttélésre, annak keresésére, ami összekapcsol és nem annak felhánytorgatására, ami szétválaszt.”

„Ha voltak hibák a múltban, ezek nem okvetlenül a törzsoikos magyarságnak számlájára irandók. A magyar miniszteri székekben 1867-től 1940-ig 362 miniszter ült. Ezek közül 123 nem magyar származású volt. Harminc miniszterelnök közül 10 nem volt magyar származású. Mindezek az urak legfőbb helyen résztvettek a magyar állam igazgatásában, s így ugyanúgy részesek abban, ami a nemzetiségi kérdések terén hibaként jelentkezett.”

„A nemzetiségi probléma kezelésénél az államsoviniztákat, de az egyes nemzetiségek szélsőséges agitátorait is ki kell kapcsolni.”

„Különösen hangsúlyozni kívánom, hogy sem állami, sem más közigazgatási szervek, vagy papok, esetleg bárkit is befolyásolni merészelnének abban, hogy melyik nemzetiséghez tartozónak vallja magát.”

„Az iskolákban a gyermekeket anyanyelvükön teljes államhűség-re kell nevelni.”

„Mi az államhűség? Hűség az állami tudathoz, az államnak önmagáról kialakított felfogásához, az állam egyéni lényegéhez. Az államhűségnek olyan magyarázata amely szerint a hűség annyiban kötelez, hogy az állam törvényeit tiszteli és ellenük nem vét, még távolról sem jelent az államhoz való teljes hozzátartozást. A honfiai hűség az államhoz, mint hazához lényünkéből való, kioldhatatlan hűség. Csak ez a hűség egyenértékű a népi hűséggel.”

„Mindkettőnek lelkiileg úgy kell egymást kiegészíteniük, mint valóság és hazafiaság, a hitbeli, és nemzeti hűség.”

„Hűség a soknyelvű, több nemzetiségből való magyar nemzeti államhoz, hűség a nemzethez, s a különböző nemzetiségűek egymáshoz való hűsége — a honfiai kötelesség!”

„Én akkor fogok ünnepelni, amikor a hazának minden fia és minden lakosa összefog és megszűnik a vállon keresztül való lenézés felülről és az irigység alulról.”

Az új Európa alapjai-

ról ír feltűnő cikket a német kormányhoz közelálló „Berliner Börsenzeitung” c. lap diplomáciai szerkesztője: Megerle.

A tengelyhatalmak szövetsége valamint a Német Birodalom és a Szovjet Unió érdekerületének tartós ethatározása szintén hozzájárul ahhoz — hangsúlyozza a cikkíró —, hogy Európa politikai újjászervezését nagyhatalmi versengések nélkül lehessen megvalósítani. A kisállamoknak nem kell többé ide vagy oda szegődniük, egyes csoportok uszályhordozóivá válniuk, vagy pedig szembenálló felek között ide-oda ingadozniuk és illuzórius katonai erőfeszítésekkel saját kárukra hadászati érdeklődést kelteniük maguk iránt.

Megerle ezután rátér Európa gazdasági és szociális újjárendezésére és ezzel kapcsolatban a következőket fejti ki:

Németország új gazdasági elgondolásokat és egy kipróbált rendszert bocsát Európa rendelkezésére. Ez a rendszer biztos piacokat, igazságos árakat, pénzértékállandóságot, válságok elleni védelmet és olyan kereskedelmi módszereket jelent, amelyek mindenki számára hozzáférhetők, mert mentesek a tőke túlzott hatalmától. Ebbe a közös gazdasági életbe minden állam, akár kicsi, akár nagy, akár tőkében szegény, akár gazdag, akár mezőgazdasági, akár ipari állam, bekapcsolódhatik az egyenjogúság alapján, mert ez a rendszer a munka, a teljesítmény és termés alapján épül fel, nem pedig az arany és a tőke véletlen birtoklásán.

Németország nem szándékozik szociális rendjét vagy válnézetét más népekre ráerőszakolni.

Az összes népek együttműködésének új Európája, a munkanélküliséget nem ismerő, gazdasági és pénzügyi válságok nélküli Európa, a tervegazdálkodás és a munkamegosztás Európája, amelynek rendelkezésére állnak majd a legkorszerűbb műszaki termelőgépezetek és egy közösen megvalósított, egész Európát átfogó közlekedési rendszer.

Ujházy Miklós

Endrőd főkántora — saját kérelmére — 52 esztendő után július 1-én nyugalmába vonult.

Az egyházközségi képviselőtestület előzékeny figyelemmel járult hozzá érdemes főtisztviselőjének kérelméhez, s jegyzőkönyvében öröközte meg a félévszázadnál hosszabb értékes működését. Az ide vonatkozó jegyzőkönyvi kivonat ekként szól:

„Egyházközségi Képviselőtestület — Ujházy Miklós főkántornak — az 52 éven át végzett értékes kántori működéséért jegyzőkönyvi köszönetet mond. Főkántorunk isten áldotta költői tehetségével egyházközségünknek is hírnevet szerzett. Bucsuztatóit országosan ismerték, s az egyházi költészet mindenkorai értékei maradnak. Képviselőtestület, amíg dőn saját kérelmére a szolgálatától felmenti, a jól megérdemelt pihenés napjaiban is gondoskodni kíván érdemes főkántora anyagi megélhetéséről.”

Az öreg endrődi templom híres orgonáján immár nem Ujházy Miklós játszik. Hatalmas érces tenorja nem tölti be a templomot és nem vezeti a hívőereg buzgó tömegénekét. Megnyugvást, enyhülést nyújtó bucsuztatói-költevényeit mások éneklék majd a koporsók ezreinek. A közel két méteres hatalmas szervezet elfáradt. Pihenni tért és kívánczolt. Megindult lélekkel mondunk „Isten hozzád”-ot jó öreg kántorunknak, s azt kérjük az Uristentől, hogy hátralevő életéiben órizza szellemi és testi erejét, s kegyelmével védje és jutalmazza hűségét, jó lelkét.

A cséplőgépek

alapos felülvizsgálását kéri a gazdák. Nemcsak az egyesek érdeke, de a nemzeti vagyon védelme is azt sürgeti, hogy azok a gépek, amelyeknél nagy a szemvesztés, maradjanak otthon és ne pocsékolják a drága magyar búzát.

A magyar mezőgazdaság óriási anyagi kárt szenvedett az árvíz és tulságosan bő esőzés miatt. Megnövekedett terhei, aránylag súlyos anyagi vesztesége miatt ma minden szem búzára szükség van.

Nem neheztelhetnek azok a cséplőgép-tulajdonosok, akik elmulasztották gépeiket megjavítani és teljesen üzemképes állapotba hozni. A cséplőtő gazdák viszont megkövetelhetik, hogy tökéletes munkát kapjanak az elégséges magas cséplési jutalékért.

Tisztelettel kérjük a járás Főszolgabíróját, hogy hozzáértő, tárgyilagosan eljáró bizottság által vizsgálta meg a cséplőgépeket, s a minimális százaléknál többet szóró cséplőgépek leállítását rendelje el.

Az új buza árát e héten állapítja meg a kormány. A mezőgazdasági érdekeltségek — a rossz időjárás és árvíz okozta károk, valamint a lényegesen emelkedett munkabérekre tekintettel legalább 24 pengőre kívánják megállapítani az új búza árát. A közvetítők és fogyasztók a kenyér és liszt árának emelkedését állítják

szembe a buza drágulásával. A gazdák azzal érvelnek, hogy a malmok a mai hivatalos árnál másfél pengővel is magasabb áron vették a prima minőségi tiszta búzát és így is megtalálták legális hasznukat. Tehát másfél pengős buzaár emelkedés mellett a liszt és kenyér ára megmaradhatna a mai színvonalon. A közterhek súlya, mezőgazdasági iparcikkek és ruházati anyagok emelkedése viszont feltétlenül igazságossá teszik a buza árának méltányos emelését, Reméljük, hogy a kormány fontolóra veszi e jogos kívánságot!

Felhívom az érdekelt lakoságot, hogy kérelmével, panaszával elsősorban az illetékes helyi gazdasági megbizotthoz forduljon, aki azonnal intézkedik, vagy a kérelmet szükség esetén továbbítja a megfelelő hatósághoz.

Gyoma, 1940. július 4.

Dr. Sorbán Jenő
főszolgabíró

Gabona- és állatárak

A budapesti gabonapiac az utolsó napokban buza eladás nem történt. A hivatalos ár most is irányadó. Az árpát 18.85, a zabot 22-23 pengős áron vásárolták.

A takarmányvásáron új réti széna mázsája 10 pengő, lucerna széna 11—12.20, zabosbukkony — széna 10.—, zabszalma 5 pengős áron kelt.

A ferecvarosi sertésvásáron prima szedett (fiatal 130 kilón felül) 130—134, másodrendű fiatal sertés 124—125 filléres áron kelt.

VASUTI MENETREND

Ujabb intézkedésig a következő vonatok indulnak Gyomárról

Gyomára érkezik Budapest felől	(gy. v.)	9.35-kor	indul	9.36-kor
„ „ Bpest	„ (gy. v.)	17.30	„	17.31
„ „ „	„ (sz. v.)	20.45	„	20.45
„ „ Bpest	„	2.21	„	2.31
„ „ Csaba	„ (sz. v.)	5.45	„	5.57
„ „ „	„ (gy. v.)	12.—	„	12.01
„ „ „	„ (gy. v.)	19.31	„	19.32
„ „ „	„ (sz. v.)	23.25	„	23.31

Gyomárról Dévaványa felé indul: 3.42, 9.41, 3.43, 14.31, 17.40, 20.50

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK SZEGEDI ÜZLETVEZETŐSÉGE lapunk júniusi számában közölt vasuti menetrendi kifogásokra részletes felvilágosítást adott. A nemzetközi gyorsvonatok a Budapestről és vissza utazó tehetősebb utasok céljait szolgálják, míg a személyvonatok a kisebb megálló helyekről is kedvező utazási lehetőséget nyújtanak a szegényebb sorsú utazóknak.

Készséggel elismerjük, hogy a menetrend összeállítása rendkívül szétfolyó érdekeket kíván összeegyeztetni és mindenkinek nem tehet eleget. — Multkori felszólalásunknak az volt a célja, hogy a kissé mostohán kezelt Szolnok-Békéscsaba vonal jobb menet-beosztására hívjuk fel az illetékesek figyelmét.

Tény az, hogy a személyvonatok utazási időtartama abnormisan hosszú, Budapest és Szolnok között több helyijárat van. Miért kell tehát a Békéscsabaig közlekedő személyvonatok valamennyit „kofavonat” módjára indítani és például mint a reggel 5.55-kor induló személyvonatot Csabáig 11.54-ig, tehát teljes 6 órán át döcögteni? Korábbi menetrend szerint 35 perccel hamarabb érkezett a vonat Csabára, pedig ez is tulságosan hosszú időtartam.

A másik kifogásunk sem alaptalan. A Szarvasról reggel 5.06 perckor induló u. n. törvényszéki vonat csak este 13.10-kor indul vissza Szarvasra. Ezen a vonaton utazók tulnyomó többsége Gyuláról, vagy Csabáról indul vissza. Többen nem tudnak eljutni a 13.33-kor induló vonathoz, de már 15—16 órakor csaknem valamennyien haza mennének. Nincs közlekedés. Legsúlyosabb ez a Gyomárról, Endrődről, Köröstarcsáról. Mezőberényből — Békéscsabára járó tanulóifjuságra. Ha déli egy óra után szabadulnak az iskolából, este fél 7-ig csatargolhatnak haszontalanul. Téli időben egészségükre különösen veszélyes ez a helyzet. A távolabbiak haza érnek este 8 óra felé, majd vacsoráznak, a tanulásra azonban már kevés idő jut, mert reggel 4—5 órakor kelniök kell, hogy a törvényszéki vonathoz eljussanak. Ezek miatt volna elsősorban szükség arra, hogy a törvényszéki vonat Csabáról 16 óra tájban induljon és Mezőtúron a 17.13-kor Szarvasra induló vonathoz csatlakozzék.

Közérdekből szólunk hozzá a kérdéshez. Hisszük, s az Üzletigazgatóság objektív elvilágosítása nyomán reméljük is, hogy a viszonyok változásával — a kívánságok is mérlegelés alá kerülnek.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

Hirdetmény. A mezőgazdasági munkák (aratás, hordás, cséplés, takarmánybetakarítás, kapálás, stb.) kellő időben és módon való elvégzésének irányítása és ellenőrzése, céljából az endrődi járás határát kisebb részekre osztottam fel és az egyes területszettek a Földmívelésügyi Miniszter Ur rendelete alapján helyi megbizottat neveztem ki. A helyi gazdasági megbizottak a járási m. kir.

gazdasági felügyelő rendelkezései szerint járnak el.

Helyi gazdasági megbizottak Endrődön:

1. Ubrin Mihály és Hanyec Vince a II. ker.-ben.
2. Pekécs István és Bohrát György a III. ker.-ben.
3. Varju Boldizsár és Kalmár Imre IV. ker.-ben.
4. D. Timár Mihály az V. ker.-ben.
5. Kovács Frigyes a VI. ker.-ben.

HIREK

Beliczey Miklós, vármegyénk főispánja a napokban megtekintette a gyomai és endrődi vadvízkáros vetéseket. A súlyos veszteséget szenvedő lakosság nagy szeretettel fogadta és jóindulatú segítségét kérte.

Az endrődi egyházközség meghirdette a megüresedett kántori és két tanítói, állás betöltését.

Főlvételekre előnyös kölcsönt nyújt az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár.

Endrőd község képviselőtestülete július 19-én rendkívüli közgyűlést tartott amelyen ujjáalakította a községi iskolaszéket, megszavazta az évi iskolafenntartási segélyt, a téglajárdák javítási költségeire jelentős összeget szavazott meg, s újból határozott a kondorostanyai orvosi lakás ügyében. Utóbbi tárgyra legközelebbi számunkban visszatérünk.

Az Egyházközség kicseréli vagy eladja a paskumi 3 és az ugari 6 kishold földjét. Jelentkezéseket elfogad Orbók József titkár gondnok.

Gazdasági szakértői kinevezés. A m. kir. igazságügy miniszter az 1938; X. t. c. 13. §-ában és a 2.900/1940. I. M. sz. rendelet 27. és 28. §-ában foglaltak alapján miskei és csertői dr. Gajary László m. kir. mezőgazdasági szakiskolai igazgatót (Békéscsaba) a gyulai kir. törvényszék és a kebelébe tartozó kir. járásbírók mellé gazdasági szakértővé kinevezte.

K A T O L I K U S A K C I Ó

Egyházi híradás

Jubileum. Huszonöt éves plebános jubileumát ünnepelte Szent és Pál ünnepén — a szarvasi katolikus hittestvérek lelkipásztora, az endrődi esperes kerület általános tisztelt és nagyrabecsült esperes tanfelügyelője **F e t z e r József** pápai kamarás.

A lelkek ezreinek irányítása és őrzése minden időben nagy felelősséget és mindenre kiterjedő gondosságot, éberséget, áldozatot kívánt Krisztus papjaitól. Megsokszorozódott és háttartalanul kiterjedt a lelkipásztori kötelességérzet és munkakör a XX. század jelen és elmúlt évtizedeiben, amikor a világháború szörnyű erkölcsi és anyagi pusztításai, a sejnálatos következményeiben ma is szomorúan észlelhető forradalmak világnézeti, családi és társadalmi rombolási emberfeletti erőfeszítést, megszakítás nélküli lázas tevékenységet és állandó örökösödést kívánnak az egyház-községek lelki vezetőitől.

E heroikus küzdelmek fáradhatatlan harcra és bölcs irányítója volt negyedszázad szörnyű megpróbáltatásaiban és vészterhes periódusaiban is Szarvas katolikus főpapja: **F e t z e r József**. Kiváló szellemi képessége, bőségesen kisugárzó erkölcsi javai a krisztusi hit, bizakodás és öntudat fényét hirtették a gyakran megriadt hívőnyáj lelkiútjára, hogy el ne tévedjenek, a világ bűvös csábképei után ne fussanak és a krisztusi kegyelem világosságában megmaradjanak.

A szarvasi hívek nagy ünnepségre készültek az évfordulón. **F e t z e r** plebános szerénysége azonban elhárított minden ünneplést a jelen idők válságos napjaira tekintettel. Híveinek és barátainak nagy tömege — az ünnepi szentmisén — az Ur Jézushoz fordult és buzgó hálaadó imája köszönte meg az isteni Mester kegyes jóságát, amiért nekik adta és egy emberöltőn kegyelmével biztos uton vezette és irányította lelkipásztorukat.

A szervezések és alkotások egész sora hirdeti **F e t z e r József** plebános építőmunkásságát. A hitbuzgalmi és charitatív szervezetek nagyszerű eredményei pedig céltudatos irányítását és áldozatos papi lelkületét dicsérik. Nagyszerűen fejlődő, virágzó hitközség, öntudatos, tevékeny hívőserég ragaszkodó szeretete és kipróbált hűsége a legszebb virágai hosszú, érdemes működésének.

Az endrődi kerület papsága is tiszteletteljes szeretettel köszöntötte jubileuma alkalmával — a kerület lelkivezérét, valamennyien a Megváltó Jézus áldó kegyelmét kérték további példaadó, nemes munkásságára.

Ad multos annos!

Szent Péter és Pál ünnepén a Szentlélek Uristen segítségét kérték az aratási és cséplési munkálatokra az endrődi földműves hívek. Szép számban jöttek össze a gazdák és munkások Isten áldását kérni — legfontosabb mezőgazdasági munka-sikeres végzésére. Réázméltek arra, hogy az ideai szörnyen kedvezőtlen időjárás mellett — valóban a jó Isten különös kegyének köszönhetik, hogy nem lett meddő az emberi munka és szorgalom minden erő kifejtése. Átérezték a közmondás igazságát: „emberé a munka, Istené az áldás!” Akik még most sem ocsudtak fel sötét elfoglaltságukból és ostoba hitetlenségükből, azok valóban megérdemlik, hogy a Gondviselő Isten magukra hagyja őket sivar tehetetlenségükben. De ha a nyomor és nincstelenség utoléri őket, akkor ne kérjenek alalmazást a mellőzött és megtagadott „Isten nevében”!

Bucsu-ünnepségek. Julius 26-án, Szent Anna ünnepén a dévaványai katolikusok, augusztus 15-én a mezőturi katolikus testvérek ünneplik templomaik védőszentjeinek ünnepét. Az endrődi hívek mindkét helyre körmenetben vonulnak és egyesítik könyörgő imáikat — az ottani hittestvérek könyörgésével. A katolikus öntudat és testvéri együttérzést emelik a bucsus körmenetek. Akik tehetik, ne sajnálják a fáradságot, ajánlják fel e nemes áldozatot szeretteikért, a bevonult magyar katonáért és hazánk boldog felvirágzásáért.

Egyesületi hírek

Hitbuzgalmi egyesületeink az alábbi sorrendben végzik az alábbi sorrendben végzik havi ajtatosságaikat: július 21-én d. u. fél 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, július 28-án d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, augusztus 1-én d. u. 6 órakor a KLOSZ és KALÁSZ leányegyesületek tagjai, augusztus 3-án 6 órakor a Dolgozó leányok-csoportja, ugyanakkor (az iparoskrestyében) a Férfi-Liga, augusztus 4-én d. u. fél 4 órakor a Jézus Szíve Szövetség Női csoportja ugyancsak az iparoskrestyében tartja havi összejövetelét.

A Szivgárdisták leány-tagjai augusztus 2-án, első pénteken a fiu-gárdisták augusztus 4-én, első vasárnap járuljanak a szentiségekhez.

Külterületi szentmisék. Julius 21-én a nagylaposi kápolnás-iskolában, július 28-án a polyákhalmi kápolnás-iskolában, augusztus 4-én az öregkerti Szent Imre iskolában, augusztus 11-én a nagylaposi kápolnás-iskolában, augusztus 15-én az öregkerti kápolnás-iskolában (bucsu!) mutatunk be szentmiséket.

Szent Antal szegényei kérik jómódu hittestvéreiket, hogy a cséplés idején ne feledkezzenek meg róluk sem. Néhány kiló buzát ne sajnáljanak tőlük, akiknek sem termésük, sem kenyérkeresőjük nincsen. Az adományokat minden szombaton — augusztus hónapban — délelőtt — a szentmisék után — a Szent Antal-ház kamrájában veszi át **Timárné Dinya Veronika** felügyelő. Istensegítse a jósivű adakozókat!

Nagykilenced ajtatossággal ostromolják Jézus szent Szívét az endrődi hitbuzgalmi egyesületek férfi és női tagjai. Kilenc hónap első péntekén, másik csoport pedig kilenc hónap első vasárnapján járul a bűnbánat szentségében megtisztulva Krisztus áldott szent testéhez és véréhez a hívek nagy tömege, körülbelül hétszázan. Egyesített imában kérik a népek sorsát intéző Krisztust, hogy mentse meg hazánkat, népünket a megpróbáltatás, széthuzas és pusztulás örvényétől, segítse diadalra a megtiport magyar igazságot, világosítsa fel kegyelmével a nemzetek sorsát intéző vezetőket, hogy az igazság győzelmét követő boldog meglegedés és béke köszöntőn bevalahára Szent Isten ősi országába. Akik nem tudták megkezdeni július elején a nagykilencedet, azok augusztus, sőt szeptember első péntekén és vasárnapján is megkezdhetik. A lényeg: imahadjarat Krisztushoz, győzelmes békéért.

A Mátraverebélyi szentkúti bucsu-zarándoklatot augusztus végén feltétlenül megtartjuk, ha csak rendkívüli események közbe nem szólnak. A jelentkezések tovább is történhetnek — a sekrestyében és a Jézus Szíve Szövetség csoportvezetőinél.

Káplán változás. A nagyváradi csonkaegyház megye főpásztora dr. **H o s s z u L á s z l ó** káplánt Szarvasra helyezte. A nyílt, kedves modoru, fáradhatatlanul szerény lelkipásztor távozását őszinte sajnálkozással fogadták az endrődi hívek. Utódául **K i s s S á n d o r** segédlelkészt küldötte főpásztorunk. Hisszük, hogy szép tehetsége és munkakészsége feledtetik az előd távozásával érzett szomorúságot.

A közösség igazi útján Irta: Mihailovics Zsigmond

Ebben a döbbenetes kavargásban, mely a világot alapjaiban rázza, amely már négy világrész s az emberiség kétharmad részét a háború beláthatatlan mezőire sodorta, a Gondviselés nekünk évek óta utakat és példákat mutat, hogyan és mit kellene cselekednünk. Megadta a békés átalakulás eshetőségeit s a lelki felkészülés eszközeit.

Az Actio Catholica megalakulása óta azon dolgozik, hogy a közösség eszméjét képviselje, fejlessze s a gyakorlati életbe át vigye. Erre kötelezi szervezetének lényege. Az Actio Catholica minden egyesület, szervezet, mozgalom összefogó szerve, azok munkájának felerősítője s a közösségbe való beállítója. Ha valami egészséges terv merül fel egyén vagy közület részéről, azt a közösség számára elérhetővé és gyümölcsözővé igyekszik tenni.

Ez évi munkatervében többi programpontra mellett egy ilyen közösségi eszmét akar a szociális sikon a tettek mozgalmává kifejleszteni.

A hálaadó terménygyűjtésre gondolunk, amit kétezerrel is több faluban igyekszünk megszervezni az eddigi sikeres tapasztalatok alapján.

Vajjon nem a legszebb magyar közösségi tett-e összefogni a magyar falvakat közös hálaadásra? Aratás után minden faluban hálaadó napot tartanak. Mennek a templom felé, kezükben a kenyérrel, amelyet az új buzából sütöttek. Az oltár elé teszik azt megáldásra az egész közösség színe előtt.

A hálaadó körmeneten résztvesz a tisztviselő, a kereskedő, az iparos, a munkás, akik együtt vartak és reméltek és most Isten színe előtt nyilvánosan vallják a hálaadás mellett az egymáshoz való tartozás kötelességét.

Este közös ünnepséget rendeznek, amelyen a gazdálkodó a hála hangján szólal meg, majd elragadó orchestereként megköszöni a tisztviselő, a kereskedő, az iparos, a munkás, megköszöni a gyermek is a földműves verejtékes munkáját.

Ezt a hálaadást szociális tett koronázza meg. Minden gazda kézírásával ellátott megajánlást helyez az oltár, illetve a közösség elé. Ebben a kötelezvényben felajánlja terményeinek egy részét a legszegényebb rétegek istápolására, Ezt a felajánlott terményjegyzéket az Actio Catholica helyi szociális szerve összegyűjti, megőrzi s az év folyamán szétosztja s így igyekszik biztosítani a szegények téli szükségletét.

Figyeljen fel tehát mindenki erre az új szociális közösségi utra, aki csak szíven viseli nemzetünk jövőjét s az igazi népi sorsot.

T E R E F E R E

Színhely az endrődi plactér.

Zugi: Nahát mit szoltok a németek villámháborújához?!

Varjasi: Én együtt harcoltam velük másfél esztendeig velük a világháboruban, láttam, hogy a szívós, kemény katonák, de hogy a franciákat is legázolják egy rövid hónap alatt, ezt mégsem hittem.

Zugi: Látszik, hogy tanyán lakol ecsém, harmadkézből kapod a híreket. Én már akkor biztos vótam a német győzelemben, amikor Norvégiát, ezt a hegyes-szikiás, nehéz terepű országot megszaladták. A lengyeleknél nagyot néztem ugyan hogy három hét alatt térdre kényszerítették vitéz testvéreinket. De azt úgy okoskodtam, hogy egy husz esztendő fiatal, alig szervezett ország — magára hagyatva — nem állhat ellen a német gőzhengernek.

Ugari: Pedig az angolok nagyon fenekedtek, hogy ne féljenek, majd jönnek ők, az ötszáz milliós világbirodalom katonái, azt majd megmutatják, mi az az angol flegma és hidegvér!?

Csejti: No ugyan, jól megmutatták. Először hónapokig röpcédulákat szórtak, hogy a németeket egymásra uszítsák és forradalomba keressék. Aztán hónapokon keresztül tanácskoztak, terveztek, fenyegettek, s a végen egy-két héttel mindig lemaradtak — a németek után.

Páskumi: Akit az Isten meg akar verni, azt kevélységgel veri meg, mert ebből sarjad ki az igaz butaság. A hangyába egyszerű-kétszer sikerült megfogni az angol rádiót, azt ugyancsak lekoldusozta a taljánokat, meg a németeket. Aszondta, hogy másfél év múlva éhen döglenek valamennyien.

Gyomavégi: Én két évig kin dolgoztam Brandenburgban. Láttam, hogy a német munkások legnagyobb része hosszú éveken át a hadiszergyárakban dolgozik, s mi külföldi munkások végeztük nagy részét a mezőgazdasági munkáknak. Hogy ezt nem látták a bölcs angolok és kevély franciák, azt megmagyarázni nem tudom.

Zugi: Az tény és való, hogy az angolok és franciák a mellényzsebükből kifizethették volna a dajcsokat. Früstökre több ennivalót megettek, mint a németek egész nap. Volt annyi anyaguk, hogy tizszer annyi repülőgépet, ágyut, bompát csinálhattak volna, mint a német sógor. Elbizakodtak, eltunyultak későn ébredtek fel.

Mirhóli: Én még tisztelem a hadvezetőségüket is. Engedték,

hogy a német hadsereg sorba egymásután vegye kardélre az országokat, Pedig ha együtt és egyszerre támadtak volna rá, ez a szörnyű lehangolás és csufos kudarc nem következett volna be.

Zugi: Igen ám, csak hogy az angol többet handabandázott és ígérgetett, mint cselekedett. A német már ette a dán vaját és norvég halat, amikor az angol ifjoncok jórésze még futbalozott. Az angol négy évre tervezte a „blokádzarat“ és tökéletes harci kifejlődést, Hitler négy hónap alatt végig rohant féleurópán. Most már sietne az istenadta, de aligha lesz ideje. A német repülők már London körül cikáznak.

Csejti: Három hónappal ezelőtt még a nyílt és titkos szövetséges államok egész sora kapaszkodott Anglia frakjába, most pedig egyedül hallgatja a lamancs-csatorna mélabus zugását.

Zugi: Ugy járt ő is, mint egyszeri hegymászó turpista. Fölkuszott hun gyalog, hun kötélen a bércek tetejére, oszt szörnyű nagy zivatar szakadt rá. Amint menedék után nézgetett, megpislantotta lenn a hegyoldalán nyugodtan lefelé sző csordát. Nagy irigységében e szavakra vetemedett: „lám, azok a barmok csendes, védett helyen nyugodtan lefelé szőnek. Hát én volnék a legnagyobb marha, aki ilyen kutya időben itt az életveszélyes szirteken császkalok?“

Varjasi: Azt olvastam az újságban, hogy Kajtel generális, a Hitler jobbkeze is megérkezett a tethelyre, oszt pár nap alatt meg indítja a „pokol-gépet“ az anglikusok birodalma ellen. Ugy vélik, hogy minden kikötőre és minden városra ezer vasmadár repül és potyogtatja le csokoládé tojásait a puskaport eddig csak messziről szagoló brittyeknek.

Ugari: De mit szólnak ezekhez a husz év előtt kikeltett kakuk-fiókák: a csehek, oláhok meg a többi kisantant-fenegyerekek?

Zugi: A régi recét vették elő. Az oláh szövetségesünk volt a világháboru előtt, s amikor láttam, hogy Olaszország és Amerika ellenünk fordul, hát ő is hátbaszózott bennünket. Most is így tenne, ha tudna. Tavaly még elfogadta „az angol védelmet“, most amikor az angolok is védelemre szorulnak, kijelenti, hogy „lemond“ az angol barátságról és most már „szánva-bánva bűneit“ a tengelyhatalmakhoz közeledik. Azt hiszi az oláh, hogyha megfür-

deti színehagyott punyáját petriolajba, mindjárt nem érzik a bűn rajta és Hitler keblére öleli a hegyi-franciákat.

Csejti: Igen ám, de kettőn áll a vásár. Elül Hitler, hátul meg Mussolini nézi a gyanus elemeket, oszt a régi francia-zsebkendőt nehéz eldugdosni?

Mirhóli: Én most már nem félek attól, hogy a magyarokat kisémmizik, vagy csak néhány cupákot vetnek oda neki csalétkül. A mult csütörtökön a sógorom fenn vót Pesten, oszt ép ott szalonázott a Baross-féle nagyállomás tövibe, amikor ha-zaérkezett a Teleky, meg a Csáki. A sógor máskor látta már a Pál gerófot, oszt aszondja, hogy rendes állapotban olyan felemás az arculatja. Még amikor jobbarca felül nevet, a másik oldalról olyan kesernyés, mint a hét napos savanyu uborka, véli a sógor. Most azonban mind a két orcája ragyogott, mint a jól érett görögdiinnye. A honatyák pedig azt suttogták elmenőben egymásnak, hogy a Cianó gróf megint jól csinálta a beharangozást: a müncheni finom bajor serrel nagyon barátságosan koccintott a Hitler.

Csejti: Hát iszen meg is érdemljük. Ktartottunk vele jobban-rosszban; man csak a böcsület is azt kívánja, hogy ne üssön arra a kézre, amely nekik kenyeret, zsirt finom gyümölcsöt adott olyankor is, amikor más országok a német márkát el se akarták fogadni jópiznek.

Ugari: Pedig az anglusok meglobogtattak a Teleki orra előtt 30 millió angol fontot, ha nem szállítunk gabonát, élelmiszert és élőállatokat a németeknek, sőt még a Királyhágón inneni területsáv magyar lakta részének visszaadását is ígérték, ha a balkánállamok „békeblokkjába“ beme gyünk. De Teleki fülgét mutatott nekik. Hitler akkor meglehangu levelet intézett a Miniszterelnökhöz, így beszélt multkoriban a laposi bakter, aki a kalauzokkal való társalkodás révén mégis csak többet tud a világsorsáru.

Zugi: Egy hónap elvlaszt mindent. Csöröcsil is azt monddta a minap — vagy vas, vagy kalaposinas?

Mirhóli: De mondion kend man valamit a belpolitikáról is.

Zugi: Amikor viharfelhők tornyosulnak és fergeteg tombol, akkor nincs kedvünk furulyázni. Várjuk, mig elvonul a vészfelleg.

Varjasi: Addig megélünk a rendeletekből is, mint az egyszeri pap.

Ugari: Hát ez meg miféle móka akar lenni?

Varjasi: Ugy lássam meg az anyósom harmatos orcáját, mint ahogy igazat mondok. Hát ez

az eset. A környéken él egy csudajókedvű, aranyosszívű öreg plebános man a nyolcvanon is felül. Bizony a jó csabai kolbászt nem tudja megrágni, hanem tésztafelit eszeget, már pedig ez sok cukrot kíván. Pannaszkodott is szörnyen, amikor a bölcsök odafenn 30 deka cukrot szabtak egy gyomorra kivétel nélkül, hogy 81 éves korában éhen kell hálnia. Megsajnálta a kezelő orvosa, s mint betegeskedő öregnek pótiázolványt küldött. Olvassa csak öcsém, mondotta a fiatal kisegitő paptestvérnek, mi van azon a blankettán? Hát papbácsi, ez a blanketta „az állapotos asszonyok részére“ van kiállítva „Nem baj fiam, mondta az öregbácsi. Ha az orvos úgy találta vállalom ezt a terhet.“ Az egész falu nevetett az öregur derűjén. De folytatása is lett a dolognak. A következő hónapban arra kérte a doktort, hogy már meg se „állapotos“ szót huzza alá az igazolványon, mert még rajta marad ez a csufság. Az orvos készséggel másik rubrikát huzott alá. Amikor elment, átadja a fiatal papnak, hogy mi van rá írva és mennyi cukrot kap a rendezen felül? Huszonnégy dekával többet kap a papbácsi a rendes porciónál, mondta a fiatal pap, de az van rá írva, hogy „szoptató“. Egy kicsit elmosolyodott és elgondolkozott az öreg pap és régi flegmájával ezt mondotta; „megkérdezhetné az orvost öcskös, hogy nem lehetne-e beírni, hogy ikreket szülem? Hátha dupla porciót kapnék? Erre lett ám aztán kacagás a híres csárda tájékán.

Zugi: Haragudtam a cukorjegyre, mert amióta kiadták a rendeletet, azóta háromszor annyit költünk cukorra. Aszondja az asszony, hogy megbüntetnek, ha ki nem váltjuk a bilétákat. De ez a jó vicc kibékít vele. Megérte. Viszontnézésre a gyűvő héten testvérek. Addig majd csak kitudódik valami erről-arról. Isten velünk! (Eltávoznak.)

A Szentés-Berettyóujfalu között közlekedő 12 sz. autóbussz járat menetrendjét f. évi július hó 1-én életbelépett hatállyal megfelelően módosította a Mávaut Igazgatósága. Az új menetrendből kitűnőleg az Endrődről reggel már 6.13 órakor induló autóbussz Gyomán csatlakozást biztosít az onnan Bébecsaba felé induló vonathoz.

Szerkesztésért és kiadásért felelős
WALTHIER GYÖRGY
Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott Nádudvary Mihály
„PETŐFI“ könyvnyomdában
Gyomán.